

EN FEST FOR BEATE

Beate

– Selvfølgelig skal du holde fest.

Lis ringer altid før fanden får sko på. Før Beate er rigtig vågen og i stand til at etablere den nødvendige sikkerhedsafstand. Først og fremmest gælder det om at finde et stemmeleje der matcher Lis' kommandotone.

– Jeg orker ikke at holde fest for mig selv.

Hendes chancer er små. Lis er uimodsigelig. Hvis Lis har bestemt sig for fest, bliver der fest.

– Det er klart at du skal fejres.

– Jeg orker ikke at fejre mig selv. Jeg stod for alle festerne mens jeg var gift, der må være en eller anden fordel ved at være skilt.

– Folk vil føle sig snydt.

– Folk? Mener du dem der holdt op med at ringe til mig da Lars gik?

– Folk har det svært med skilsmisser, de ved ikke hvad de skal sige. Det er det samme hvis nogen er død eller har kræft. Folk tigger bare om at få at vide hvordan de skal forholde sig, men du isolerede dig. Du ringede ikke tilbage. Det bliver folk trætte af.

– Jeg ringede ikke til dem der ikke ringede til mig.

– Der var masser af mennesker der bakkede dig op eller måske ikke bakkede dig op, men som var der. Vi er masser der altid har været der.

Lis' hjerne klikker som et gammeldags kasseapparat, ud kommer informationerne, pling, pling, pling. Lis har bedre tal på ens venner end man selv har. Om der er flere eller færre end hun selv kan bryste sig med, og hvor tætte de er. Hvor længe hvem har været gift med hvem, hvem der er ved at gå fra hvem og hvorfor. Hvem der er sur på hvem. Hvem man ikke skal invi-

tere sammen.

– Jeg har ikke lyst til at holde fest.

– Du burde også invitere Lars.

– Lars? Det mener du ikke.

– Hvor længe har du tænkt dig at bære nag? Helt ærligt, er livet ikke for kort til den slags?

– Det er i hvert fald for kort til at bruge en formue på en fest jeg ikke vil holde.

Beate tager den sidste slurk af den halvlunkne morgente. Resten af den morgenmad hun normalt spiser i sengen i selskab med avisen, står endnu urørt på sin bakke, men Lis er langt fra færdig.

– Malene giver dig helt sikkert rabat. Du er hendes gudmor.

Hun vil elske at ordne din fødselsdag.

Lis' datters cateringfirma laver mad til filmpremierer og lanceringsparties. Malenes kreative mad hører til Lis' historier, maden og de syttenårige serveringspiger der arbejder for Malene. Under mindstelønnen, naturligvis, ellers kunne det aldrig løbe rundt. Chancen for at blive klappet bagi af en kendt skuespiller er mindst lige så lokkende som tillæg for ubekvem arbejdstid. Siger Lis.

– Jeg har ikke råd til Malenes mad, ikke engang med rabat.

– Og ikke noget med at frabede dig taler og sange, halvdelen er løgn, men en gang imellem har man altså brug for at høre hvor fantastisk man er.

En halvtredsårsfødselsdag kan man ikke springe over, siger Lis. Medmindre man rejser væk, og så må man alligevel holde et eller andet når man kommer tilbage. Hvis man er syg, er det noget andet.

– Du er jo ikke syg, vel.

Hvis Beate ikke passer på, kan det her ende i betroelser hvis konsekvenser hun ikke har lyst til at tænke på.

– Hvis jeg overhovedet havde penge, ville jeg rejse til Mexico.

Huden under hendes tynde skjorte svider og strammer. Om en uge er hun færdig med strålebehandlingen, derefter skal den

tynde hud på det der er tilbage af brystet læge. Det drejer sig om veritable brandsår, og det vil tage tid. Ingen sol den første sommer, siger lægerne. Som om hun havde råd til badeferier. Mexico ligger længere væk end på et andet kontinent.

– Du kan jo ønske dig en rejse. Så slipper du også for alt det skrammel folk kommer med. Jeg kan stadig ærgre mig over at jeg ikke ønskede mig en rejse.

– Den fik du jo alligevel.

– Du kan altså ikke bebrejde mig at Jens gav mig en rejse. Hvis du og Lars stadig havde været gift, ville han have gjort det samme.

– Du får mig ikke til at holde fest for at presse penge af folk.

– Når du lyder sådan, er det lige før man opgiver. Så, nu ringer min mobil. Jeg ringer i aften. Eller i morgen. Jeg ringer i hvert fald.

Lis har lagt på.

Årene forandrer ingenting. Beate er faldet i staver i køkkenet, hvor dagens anden kande te står og trækker under sin hætte. Folk er de samme, i værste, eller bedste, fald mere af det samme. Lis er ingen undtagelse. Lis kan ikke vise omsorg uden at det virker som et overgreb. Sådan har det været siden de var elleve år, og man blev veninde med Lis fordi man ikke turde andet. Lis havde magten. Lis kunne myrde en med tavshed, tromle en med taktløshed, Lis bestemte om man var inde eller ude, og man skulle være taknemmelig for at befinde sig på den rigtige side af stregen. Tilhørte man inderkredsen, var det fordi man havde noget attraktivt at tilbyde, som Beates kunstneriske talenter eller Johannes fars flødeskumskager eller Evas konstante regelbrud, eller også var man Lis' søster Ella og fulgte med som det tynde øl.

Uden om deres lille kerne svævede de andre, de anonyme, gennemsnitlige, alt for tilpassede, dem der gik i samme klasse og til spil hos den samme lærer, men som også gik til ridning. Lis var bange for heste. Ridning var det dumme man kunne bruge sin tid på.

Dengang var veninderne det vigtigste, vigtigere end forældre,

vigtigere end eventuelle drengbekendtskaber, og de bånd har hverken ægteskaber eller langvarig bortrejse kunnet bryde. Lige bortset fra Eva, den beklagelige undtagelse. Barndomsveninder bliver man ikke skilt fra. Lis er i al sin besværlige dominans en del af det kit der holder Beates liv sammen.

Så længe hun husker tilbage har arbejdet været hendes væsentligste tryghed, men et par forestillinger under gennemsnittet har været nok til at ændre billedet. Skilsmissen påvirkede hendes arbejdsindsats, og teatercheferne, der før jagtede hende, lægger nu hovedet på skrå.

Jeg skal have dig i tankerne, Beate. Ikke lige til næste sæson, men måske til næste igen. Et let klap på skulderen, et kys på kinden, og så står hun nede på gaden med sin idé og sin velgenemttænkte rollebesætning og ved at det hele kan ende med at blive præsenteret for en kollega som et produkt af teaterchefens egen hjerne, og at hun ikke kan gøre noget for at forhindre det. Tekoppen varmer hendes kolde hænder. Cigaretterne kom ind i billedet igen sammen med skilsmissen, og det er skidt for blodomløbet, der altid har været lidt trægt. Snart vil hun lægge dem på hylden. Ikke lige nu. Lige nu tænder hun en, dagens tredje. Da det stod værst til, røg hun fyrre om dagen. Nu er hun nede på ti.

Beate tæller. Tæller tekopper, tæller cigaretter. Tæller sovepiller, tæller dage, tæller timer. Tæller telefonopringninger. Hun har anskaffet en skridttæller og holder nøje regnskab. Når man lever alene og ikke har noget job, må man selv skabe struktur. At tælle er en enkel fremgangsmåde. Cigaretpakkens tømningshastighed, så og så mange skridt til Irma tre gader borte. Så og så mange skridt ned ad trappen og op igen når hun vælger at lade elevatoren stå, hvad hun gør. Stå af bussen to stoppesteder for tidligt når hun skal til strålebehandling. Gå det sidste stykke, det lægger skridt til regnskabet. Hun ved nøjagtigt hvor mange. Trods trætheden, kvalmen og den svidende hud.

Alternativet ville være at lægge sig til at dø. Så langt er hun ikke kommet.

Lilith

– Vi kører nu.

Dunet er han, hans hud ser nyvasket ud. Barnehud. Tatoveringen i nakken gør ingen forskel. Han har ikke rynket på næsen en eneste gang. Kollegaen gemmer sig bag beskyttelsesmasken. Hans øjne har ikke mødt mine. Han kniber dem sammen, øjnene. Kniber næseborene sammen. Bag masken.

Ikke den dunede. Han ser mig lige i øjnene. Vi ser hinanden i øjnene, og ikke en bebrejdelse passerer mellem os.

Jeg er pårørende. Den nærmeste. Og alligevel er det sket. Alligevel måtte han og kollegaen rykke ud. Trække i beskyttelsesdragterne. Fjerne resterne. Fjerne sporene. Efter forsømmelser og svigt. Mine forsømmelser. Mine svigt. Det bliver ikke sagt. Det ligger i luften. Sammen med stanken.

Resterne af Eva fik plads i en dertil indrettet emballage. Kun stanken er tilbage. Et saneringsfirma er bestilt, han gjorde det. Ringede. Mumlede diskret, fulgte mig med øjnene imens. Hans øjne mod min ryg, jeg mærkede dem. Medfølelsen. Mod min ryg.

Ved vinduet kan jeg trække vejret. Nu står jeg ved vinduet. Luften er frostkold. Varmen inde fra huset får den til at dirre. Varmen stiger op. Stanken stiger. Den varme stank. Af forrådnelse. Af hengemt, gæret, forrådnethed ensomhed.

Saneringsfirmaet har lovet at komme så hurtigt som muligt.

Hvad det så betyder.

Tyrkerduerne flakser med vingerne i ahorntræet, deres kurren ulmer ildevarslende. Snart er det forår. Ahornknopperne er røde og gule, spændte til bristepunktet. Betændte. Huden var bristet, som knopper brister. Ingen fluer på denne årstid. Det skal man være taknemmelig for. Om ikke andet.

– Vi kører nu.

– Ja.

Naboen til venstre står ved sin havelåge da de ruller båren ud. En gammel dame. Jeg husker jeg har set hende sidde på terrassen og sove med en kat på skødet. Sidste gang jeg var her. Hvor længe det så er siden. En hvid kat, der nu er på vej over den frosne græsplæne og løfter poterne som om den går på gløder. Damen siger noget jeg ikke kan høre. De ruller båren forbi hende uden at svare. Damen ryster på hovedet. Hun drejer hovedet i min retning, men jeg når at glide ind bag gardinet. Da jeg kikker ned igen, er ambulancen forsvundet om hjørnet. Damen er på vej ind i sit hus med katten i favnen.

– Nu går vi ind. De vil ikke snakke med os.

Hun taler højt. Til sig selv eller til katten. Måske er de begge to døve.

Johanne

Johanne stiller cyklen i stativet. Mandagsmødet må være startet for flere minutter siden, og Lis sætter punktlighed højt.

Siden Søren flyttede på kollegium, er Johannes morgener hæsbæsende. Hvis ikke hun vækker ham, kommer han ikke op. Hvis ikke hun cykler forbi med brød, får han ingen morgenmad og sover formiddagen væk. Når måske en forelæsning, måske ikke. Det kan hun ikke have på sin samvittighed.

Trafikken er tæt her til morgen. Omvejen omkring kollegiet har taget mindst ti minutter længere end normalt, og Søren lå helt sammenkrøllet under et lagen der trængte til at blive skiftet, og var svær at ruske liv i.

– Har du noget kaffe, Søren?

– Jeg kan altid låne.

I morgen tager hun kaffe med. Måske er det lettere med pulverkaffe. Hun er ikke overbevist om at han kan finde ud af at lave rigtig kaffe.

Måske er der ikke noget at sige til at man vil flytte hjemmefra når man er treogtyve. Men det hele var meget lettere da han boede hjemme, og ikke bare lettere. Det føles som en amputation. Som de siger en amputation føles. En af hendes klienter har et amputeret ben efter en landmine i Bosnien. Fantomsmerter hedder det.

Det er næsten et halvt år siden Søren flyttede. Alligevel ligger hun stadig vågen om natten og lytter efter hans trin på trappen, som hun altid har gjort.

Kommer du ind og siger godnat, Søren.

Godnat, mor.

Ude fra trappen. Klokken kunne blive både fire og fem, og det skete at han ikke kom hjem før næste formiddag. Så fik hun ikke søvn den nat.

Hun tager hans vasketøj, det fik hun ham til at love. Hvor-

for skulle Søren spille sin tid på et møntvaskeri når hun har alt udstyret. En aften om ugen til middag og vask, så kan de også nå at hygge sig. De spiser mens vaskemaskinen kører, en god, hjemmelavet middag, og Søren ser en film mens hun stryger skjorterne. Når hun er færdig med en skjorte går hun ind til ham, sidder lidt på armlænet med duften af nyvasket i næsen og kommenterer filmen før hun går ud til strygebrættet igen. Hun lejer de fi
Im

han gerne vil se, Søren foretrækker det Johanne kalder hurtige film, gerne noget med biljagter. Bruce Willis er en af favoritterne. Johanne synes han ser dum ud. Ubegavet på samme måde som bullterriere ser dumme ud, selv om hunde vel generelt er ret kloge. Beate, der må siges at være ekspert, fortæller faktisk at nogle af de bedste skuespillere er lidt dumme i hovedet. At deres intelligens sidder et andet sted, eller hvordan det er.

Johanne prøver at glide ubemærket ind på sin plads. Det er ikke så let. Hendes faste plads er ved bordenden ved siden af Lis. Stolen skramler da hun sætter sig, i Lis' sigende pause.

– Undskyld. Johanne mumler noget om trafikken, en lam undskyldning Lis aldrig vil tage for gode varer. På den anden side af bordet sender Sanne hende et solidarisk smil, som hun vogter sig vel for at besvare.

– Kan jeg fortsætte? Lis er allerede langt inde i første punkt på dagsordenen. – Nu hvor vi er fuldtallige.

Første punkt ligger fast: Lis informerer. Det gælder om at holde ørerne stive. Er der noget man ikke opfatter, holder man mund og spørger en af de andre. Ingen har lyst til at udsætte sig for Lis' sarkasmer. Johanne prøver så lydløst som muligt at fiske notesblokken frem fra muleposen. Hvis blot hun havde en mere diskret placering, men Lis har insistet.

De signaler Johannes plads ved den almægtiges højre hånd sender ud i organisationen, er næppe udelt positive. I den positive version er hun Lis' mest betroede medarbejder. De af kollegerne som køber den, bruger Johanne som budbringer af de proble-

mer de ikke tør gå direkte til chefen med. I den grimme udgave er Johanne Lis' gidsel og spion. Hvilken version de end vælger, holder samtlige kolleger sig gode venner med Johanne, som er kendt for altid at række en hjælpende hånd.

De vanskelige klienter, de bimrende gale, aggressive, arbejds-sky, de mest utilgængelige etniske minoriteter, dem der har fætter Alimed som tolk fordi forvaltningens budget er brugt op, og fætter Ali er muligvis god til sit eget sprog, men dansk er ikke hans bedste gren. Dem ingen vil have. Alle havner de hos Johanne i den sidste ende.

Du er så god til det, Johanne. Kollegerne smigrer og smiler lidt for stort og kommer med wienerbrød til kaffen. Johanne ved hvorfor de siger det. Alligevel kan hun ikke få et nej over sine læber. Knokleriet på forvaltningen er de fælles om, og nogle af kollegerne i Johannes afdeling er det desuden synd for. Sanne hvis søn tager stoffer. Nete hvis mand fandt ud af at hun havde en affære og holder hende vågen med sine bebrejdelser hver nat. Bruno der skal på efterløn om halvandet år og sidder tør som en tvebak mellem sine støvede ringbind og sørger over sit forspildte liv. Johanne kan ikke få det over sit hjerte at sige nej til nogen af dem. Specielt ikke til Bruno. Det føles som en ren tilfældighed at hun og Bruno befinder sig på samme side af skranken.

Du er så god til det, Johanne. Det siger de, men det er ikke sådan at hun køber deres løgn. Hun ikke er så god til det at det gør noget. Johanne føler for meget. Det bliver sagt i al offentlighed på møder. Lis siger det, og de andre holder med. Johanne kan sidde og tude sammen med en kone der får tæsk af manden. Hundeøjne kan hun ikke modstå. Konfrontationer er hun overhovedet ikke rustet til at håndtere.

Mødet er langt om længe slut, et helt kvarter for sent. En af Johannes rigtig besværlige klienter sidder ude i ventearealet og er sandsynligvis i færd med at arbejde sig op til et større udbrud.

Ethvert forsøg på at snige sig ud uset af Lis er dømt til at mislykkes.

- Lige et øjeblik, Johanne.

Johanne er stoppet i flugten med hånden strakt ud mod dørhåndtaget.

- Jeg vidste ikke at vi har indført flekstid, Johanne. Hvis trafikken er problemet må du vel tage hjemmefra i bedre tid. Hvor svært kan det være.

Bøje nakken og vente til det går over. Hvis hun indlader sig i diskussion kan der let gå en halv time, og så bliver hele dagen forskudt, og ventetiderne vokser, og klienterne bliver endnu vanskeligere. Det er slemt nok som det er.

- Men det var ikke det jeg ville tale med dig om. Beate fylder halvtreds.

Beate er en af de personer Johanne beundrer. Allerede i skolen var der lys om Beate, og hun var aldrig ondskabsfuld. Beate kunne aldrig finde på at lange ud efter en i et ubevogtet øjeblik eller undergrave ens selvtillid med bemærkninger.

- Hun nægter at fejre det. "Jeg vil ikke holde fest for mig selv", du kan lige høre hende. Det er den der gamle historie med at hun stod i køkkenet hele natten før sin fyrreårs fødselsdag og blev båret ud sammen med desserten. Det er ti år siden.

- Men hvis nu hun har det skidt.

- Det er netop når man har det dårligt man skal holde fest. Tænk bare på den middag jeg holdt for dig efter Palles begravelse.

Johanne får stadig ondt i maven ved tanken. Lis og hendes søster Ella kom op og skændes allerede ved forretten. Eva var hjemme fra Spanien og var fuld da hun kom og insisterede på at de skulle skåle for *absent friends* og mente stakkels Palle. Lis' nabo, en ældre dame der lignede en plukket høne talte hele aftenen om hvor svært det var at leve for enkepensionen. Beate var det eneste normale indslag.

- Vil hun ikke selv må vi andre gøre det. "De gamle piger holder fest for Beate", ikke. Vi må lave noget smart med indbydelsen, Malene kender et sted, hvor de laminerer.

Når Lis bruger ordet "vi" betyder det ekstra arbejde oven i det der allerede føles som for meget. I sit stille sind har Johanne allerede inddraget kaffepausen hvor hun og Sanne ellers skulle opdatere på endnu en af de håbløse klienter Johanne har overtaget.

Første punkt på Lis' liste er en foreløbig gæsteliste.

- Jamen, hvis hun nu ikke vil have nogen fest.

Johanne bider sig i læben. Klokken er allerede halv. Hvorfor kan hun ikke bare gøre som der bliver sagt.

- Det handler ikke om det. Det handler om at hun ikke selv gider.

- Jeg ved ikke hvem der skal med. Jeg kender ingen teaterfolk.

Lis' telefon når at spille fire toner af Toreadormarchen før den bliver slået fra.

- Ring til hende og få en liste, hvor svært kan det være. Jeg ved ikke hvorfor du altid skal være så hjælpeløs.

Johanne opgiver at komme med flere indvendinger. Hun sejler viljeløst rundt, en klat smeltende smør på en stegepande, mens Lis remser op. Listen med opgaver Lis lige kommer i tanker om er to sider lang da Johanne omsider spurter af sted for at hente sin klient.

Noget af det må hun prøve at nå i aften selv om det er ugens Søren-dag, og hun har lovet ham klar suppe med boller. Hendes egen, hjemmelavede, ikke noget pjask fra supermarkedets frysedisk med kødboller der smager af kemikalier. Hun kan sikkert nå et par samtaler fra køkkentelefonen under filmen hvis der ikke er for mange skjorter, men nogle mennesker er sarte med hvor sent man kan ringe, og det er ubehageligt hvis nogen bliver sur.

Klienten er endnu mere opkogt end normalt. Konen er manisk ville Lis have sagt, og oven i det hele har hun medbragt sine to småpiger der skulle have været tvangsanbragt for flere måneder siden hvis det ikke lige var fordi der ikke er penge til en plejefamilie. Nu sidder de på hver sin stol i det overfyldte venteareal og stirrer illusionsløst på Johanne med deres små forkølelsesøjne. Hvornår nogen sidst tørrede deres snotnæser er ikke godt at vide, og Johanne må ty til et af sine egne lommetørklæder, og måske bliver hun smittet, og hun har ikke tid til at være syg.

Johanne bruger det næste kvarter på at få sendt den opkogte af sted med en aftale om et nyt møde fjorten dage senere og besked på at opsøge sin læge. Medicinsk behandling er indledt, skriver hun i journalen, og Sonja der skal have penge til en ny fortand i stedet for den manden slog ud har allerede ventet i tyve minutter.

Hvis hun også dropper frokostpausen har hun måske en chance.